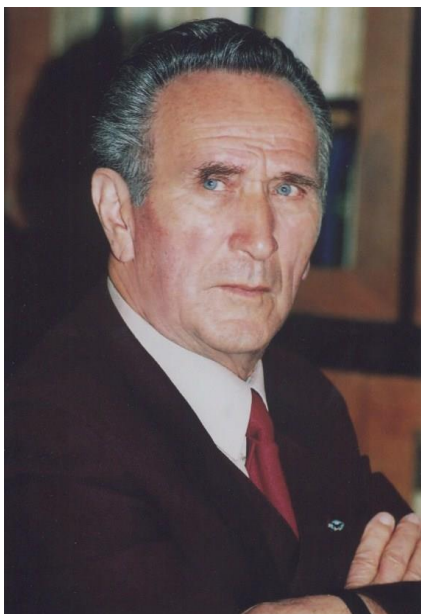

VALERIU D. COTE A**(1926-2016)****Membru titular al Academiei Române 8 septembrie 1993****Membru corespondent al Academiei 13 noiembrie 1990****Președintele Secției de Științe Agricole și Silvicultură din 1996****Discurs de recepție: *Vinul în existența umană* (12 decembrie 1994)****Dr. Cristinel ZĂNOAGĂ,
Filiala Iași a Academiei Române
Centrul de Cercetări pentru Oenologie**

Am fost luat pe nepregătite: nu doar de inițierea acestui volum, dar chiar de relativ recenta dispariție, prematură – chiar așa, căci au rămas mulțime de lucruri neterminate – și chiar stupidă, a profesorului. Dar...

Mărturisesc că m-am inspirat copios din cartea eroului acestor rânduri – *Fragmente de viață* –, chiar mai mult decât citirile dintre ghilimelele franțuzești, încât ar fi meritat ca, de dincolo de mormânt, să fie coautor acestui articol. Dar cum aceasta e peste fire, și cum n-aș îndrăzni să mă consider în adevăratul sens al cuvântului autorul acestor rânduri, îmi rezerv doar rolul de raportor.

S-a născut în Satul Călimani, Comuna Vidra din vechiul Ținut al Putnei, azi Județul Vrancea, la **11 mai 1926**. Și, spune chiar Domnia Sa, după cum voi mai cita în repetate rânduri de aici încolo din autobiografica „*Fragmente de viață*” – că se întâmpla în Zodia Taurului: «Pruncii – observați că folosea acest cuvânt strămoșesc, dacic, nu barbarismul zilei: *bebe*... - ce se vor naște în această zodie, vor fi vrednici a se-

măna holde și a chivernisi casa. Vor fi buni buni, îndrăzneți, iubitori de adânci învățături... Vor fi iuți, tăcuți, tainici, înțelepți la minte și mândri din fire)... Și continua amintind de Alexandru cel Bun și anul 1431, dar și de simbolică pentru el „Piramidă Verde”, adică Dealul Măgura.

Dar, fără a uita vreodată asta, s-a confundat în așa măsură cu Iașii încât, unui imaginar și nedumerit interlocutor i-ar fi replicat: «Cred că la fel de bine m-ar fi putut întreba: cu care picior îți place mai mult să mergi? Cu stângul sau cu dreptul?».

Părinții săi descindeau, ca majoritatea localnicilor, din răzeșii lui Ștefan cel Mare și Sfânt, încât el nu se sfia să amintească anul 1471 ca atestare a primului Cotea; răzeși care, în istoria recentă, s-au opus din răspuțeri, laolaltă cu restul Vrancei, aidoma locuitorilor Făgărașului ori Munților Apuseni, plătind chiar cu sânge, ciumei roșii venite nechemată din răsărit.

Și, asemenea legendarei Vrâncioaie, mama Ancuța Cotea a crescut șapte frați, Valeriu fiind al cincilea.

Se cuvine însă a pomeni pe bunicul – cunoscut doar din amintirile celor apropiați –, eroul Toma Cotea, inamic pentru ocupantul german din Primul Război Mondial, căci a reușit, împreună cu alți trei consăteni – nu e un păcat a „înstufoși” acest text, prin a-i aminti: Vasile Chilian, Ștefanache Săcăluș și Dumitrache Pantazică –, să afle și să transmită armatei române intențiile militare germane, dar și prizonieri evadați, plătind acestea în fața plutonului de execuție. Dintre cei șase copii ai lui Toma Cotea, Dumitrache a devenit tatăl academicianului

Despre acest Dumitrache Cotea, om gospodar, cu sănătoase concepții de viață, academicianul mi-a scăpat câteva detalii, dintre care am reținut că l-a gospodărit cu casa din Iași, nu cu vreun detestabil apartament... Și încă ceva: și-a trimis copiii la școli, după convingerea că trebuia folosită orice înlesnire oferită de stat pentru a le face un rost.

Mamei sale, academicianul îi păstra o mare prețuire, motivat fiind poate de grija – zicea el – încă mai puternică într-o a-și trimite băieții „la școală mai departe”, de educarea cât mai deplină a acestora; era poate o înzestrare de-acasă, ea trăgându-se dintr-un neam de preoți. Poate de aici și profunda religiozitate ce-l caracteriza pe academician.

Oameni „cuprinși”, părinții munceau – desigur tocmai de asta – foarte mult, adesea aproape până la extenuare, cu gândul mărturisit de a asigura copiilor un viitor mai bun. Și, sublinia academicianul: *„Nu s-au dezlipit niciodată de ceea ce au moștenit de la părinții, bunicii și străbunicii lor. Și-au păstrat cu mândrie portul popular și nu l-au înlocuit niciodată cu „straie nemțești”*.

A avut parte de o copilărie idilică, într-un spațiu încărcat de legendă și frumuseți naturale unice, dar și de munca specifică copiilor de la țară. De la vârsta de 3-4 ani, și-a petrecut timpul printre oi, capre, cai și vaci, învrednicit cu vremea la treburi precise, de grija turmei ori sau cirezii. Multă muncă, așezată, și mai puțină fudulie, iar fără ezitare, cârcotașii aveau parte de răspunsul prompt al mamei: *„Goi, goi, dar grași!*

A venit și vremea școlii.

De cum intri în Vidra, răsare în fața ochilor în toată măreția ei, școala. Construită din piatră, bolovani de râu, încă în vremea ultimilor ani ai Principatului Moldovei, clădirea școlii este încă impunătoare, cu săli de clasă spațioase, aceeași în care a învățat și un alt viitor academician, Simion Mehedinți.

„Domnul”, învățătorul, pe nume Simion Matei, impunea în sufletul sătenilor mai mult respect poate decât preotul. Mai erau la școală și alți învățători stimați și apreciați în aceeași măsură, precum doamna Victoria Dimitriu și doamna Păuna Matei, cu mare vocație didactică și care îl ajuta pe „Domnul” la pregătirea celor mai frumoase și mai atractive serbări școlare. Cum aprecia adesea academicianul, deși a învățat la lampă și la lumânare, a avut norocul să facă o școală de tip haretian.

După cele patru clase primare, a urmat amintita „școală mai departe”, adevărat miraj pentru mulți copii, însă de care prea puțini se puteau bucura. A trebuit să se pregătească temeinic pentru o reușită onorabilă în acea „școală mai departe”, dar și să se despartă de edenicul spațiu al copilăriei, de ocrotirea directă a părinților, să înfrunte necunoscutul, să fie la înălțimea speranțelor părinților, „domnului” ca și a fraților mai mari.

Având deja un fiu la Facultatea de Teologie de la Cernăuți, așteptat cu nerăbdare a reveni în Vidra ca preot, sfătuiți și de „domnu”, părinții au înclinat încă de la început pentru școala normală, pentru ca și acest fiu să revină în sat, de astă dată ca învățător, lucru și mândrie deloc ușor de atins pentru o familie de țărani, chiar gospodari.

Astfel, în toamna anului 1937, a început învățătura la Școala Normală de Învățători de la Focșani, continuând într-un periplu prin Târgu-Jiu, București și apoi Bacău, unde și-a susținut și examenul de diplomă.

A urmat un an de activitate ca învățător în Burca-Vidra, timp în care și-a dat diferențele pentru cursurile liceale la Liceul „Sfinții Petru și Pavel” din Ploiești, unde a trecut și bacalaureatul.

În toamna anului 1946, a descins în Iași, pentru admiterea la Facultatea de Agronomie, dar cum examenul avusese deja loc, s-a îndreptat spre o facultate de profil apropiat, cea de biologie, lucru benefic pentru viitorul orizont profesional, facultate din care a urmat doi ani.

În anul 1947, a candidat și la Facultatea de Agronomie, prilej cu care și-a întâlnit viitorul coleg și apoi prieten de-o viață, cel ce va ajunge profesorul Petru Magazin și care se adăuga aceluia, ceva mai vechi, și tot viitor profesor la Agronomia ieșeană, Aurel Loghin.

Încă de pe când era student în ultimul an, a fost numit preparator, ceea ce corespundea aspirațiilor sale, de a împlini ceea ce se vedea a-i fi o vocație: învățământul, dar cel superior agronomic. Făcând încă parte din ceea ce se va numi „promoția de aur” și selectat alături de alți nouă colegi, își asuma datoria de a nu înșela așteptările celor care l-au remarcat, dar mai era ceva, la fel de important: alegerea disciplinei, în contextul în care, deși pregătit în profil agrotehnic, se simțea atras de horticultură.

O conjunctură favorabilă a făcut ca, tocmai atunci, în anul 1951, să se înființeze Facultatea de Horticultură, așa încât a optat pentru Catedra de Viticultură și Oenologie de acolo. În acest cadru, deoarece viticultura era întrucâtva un domeniu bătătorit în raport cu oenologia, aflată la noi la primii săi pași, s-a îndreptat spre aceasta din urmă. Era o alegere înțeleaptă și din punct de vedere practic: Până relativ recent, studiul oenologiei nu necesita mijloace experimentale sofisticate; iar cine a făcut cercetare în vechiul regim cunoaște aproape imposibilul acces la aparatură, reactivi, literatură... Dar tot răul spre bine, spun ca o remarcă personală: nu exista, și nici n’ar fi avut cum, ceea ce eu îndrăznesc a numi mafia mijloacelor de cercetare de acum, când poți dobândi finanțare doar dacă dispui de dotare de ultimă generație, de proveniență recunoscută ca atare, indiferent de valoarea științifică a temei; iar ca un cerc vicios, de astea ai parte doar dacă beneficiezi de finanțare pe potrivă.

Interveneau însă greutățile începutului: nu exista laborator, literatură și nici careva care să fi avut tangență cu domeniul; cursul însuși era improvizat de profesori de la alte specialități. Primordii existau însă la Institutul de Medicină și Farmacie, unde profesorii Corneliu Șumuleanu și apoi elevul și colaboratorul său, profesorul Gheorghe Ghimicescu, efectuaseră studii și cercetări în domeniul chimiei vinului, apreciate și în străinătate, în baza cărora au devenit primii români laureați ai Premiului Organizației Internaționale a Viei și Vinului. „Cunoașterea, apropierea și conlucrarea cu acest laborator mi-a devenit un veritabil noroc!” remarca peste ani, academicianul. Și, pentru a întregi rotunjind domeniul, s-a apropiat și de toxicologul, viitor profesor la Medicină, Marțian Cotrău.

Colaborările aveau să se înmulțească, să se adâncească și să se diversifice, încurajate de cel de deasupra-i, profesorul Vasile Juncu: completarea pregătirii în domeniul microbiologiei – consubstanțială oenologiei – cu profesorul Napoleon Topală de la Universitatea „Al. I. Cuza” al sistematicii, morfologiei și fiziologiei microflorei din must și vin cu profesorul Valeriu Zanoschi de la Institutul Agronomic „Ion Ionescu de la Brad”; în genetica levurilor – acele microorganisme care „făuresc” vinul – pe care și-a clarificat-o cu ajutorul prietenesc al prof. dr. docent Corneliu Zolyneak¹ de la Facultatea de Biologie.

Așa a început un *curriculum*: anii 1950-1951 l-au găsit preparator la Catedra de Cultura Plantelor din cadrul Facultății de Științe Economice; în 1951-1959 asistent la Catedra de Viticultură și Oenologie de la Institutul Agronomic, în care calitate s-a preocupat de formarea bazei materiale necesare laboratoarelor de viticultură, oenologie și ampelografie, înființarea de câmpuri didactice și colecții ampelografice. În paranteză fie spus, o colecție ampelografică înseamnă multă muncă: a căuta și a aduce cine știe de pe unde sute de feluri de vițe – soiuri, varietăți, clone –, a planta câțiva butuci din fiecare, a-i întreține zi de zi și an după an doar pentru a păstra, perpetua acele specimene, taxoni, ca într-un soi de clasor, în scop științific ori didactic, nicidecum în pahar...

În 1959 a fost avansat șef de lucrări, încredințându-i-se totodată cursurile de Oenologie și Ampelografie. Știind că fără plantații alcătuite din soiuri și sortimente adecvate, nu se pot produce vinuri bine definite, a inițiat și realizat o plantație formată din soiuri zonate în podgoriile Iașilor; a urmat, firesc, prelucrarea acelor struguri cu mijloace proprii, chiar modeste, antrenând studenții din cadrul disciplinei.

Începând din 1963, dobândind calitatea de conferențiar, s-a consacrat realizării unei baze tehnologice moderne: așa a reamenajat Hrubele Kogălniceanu din Dealul Copoului, căutând o

¹ Stranie coincidență: sub directoratul acestuia, avea să-și înceapă cariera în cercetare semnatarul acestor rânduri.

îmbinare fericită a utilului – spațiul de păstrare-condiționare a vinurilor – cu acele elemente constructive tradiționale. În același context, anii 1965-1969 au adus realizarea unei stații pilot de vinificație.

În anul 1970 obține gradul de profesor și, pe lângă curs, se preocupă de construcția unei pivnițe care, în cele din urmă a ajuns să lege stația pilot de Hrubele Kogălniceanu (1970-1974) rezultând, în final, 300 de metri de galerii în care s-au amenajat secțiunile de finisare a vinului: maturarea la butoi, învechirea la butelii, dar și de elaborare a vinurilor spumante. În același timp, a realizat și un laborator de analize și cercetare dotat la nivelul altora cu vechi tradiții, iar în 1976-1978 un atelier școală pentru valorificarea superioară a produselor secundare rezultate de la vinificarea strugurilor, rotunjind un întreg tehnologic.

În aceeași perioadă, mai precis în anul 1973, a devenit conducător științific de doctorat.

Pregătirea sa ca învățător, și-a pus amprenta asupra carierei universitare, el concepend prelegerile și lucrările practice atât informativ cât și formativ, după cum spunea chiar el: *„Urmăream ca lecția să fie „descoperită” și reținută și prin unele repere extrinseci, adăugând mai întotdeauna un coeficient cultural – corelări cu istoria, cu literatura, sociologia, practica oenologică etc. Alteori, pentru a destinde auditoriul, prea concentrat sau probabil plictisit, apelam la glume de circumstanță. Nu știu cât eram de „gustat”, dar mie îmi prilejuia un contact mai strâns cu studenții, pe ale căror chipuri scurtul răgaz de haz se reconvertea apoi în interes științific”*.

În cariera sa a îndeplinit și funcții pe care nu le-a iubit, cea de decan al Facultății de Horticultură (1972-1974 și 1984-1986); cum se vede, mandate ciuntite, de chiar voința sa. În perioada 1992-2012 a condus, ca director, înființatul de el, Centru de Cercetări pentru Oenologie din cadrul Filialei Iași a Academiei Române, o funcție pe care a iubit-o cu adevărat, știind astfel s-o onoreze.

Pentru un om după cum se vede și cum l-am cunoscut îndeaproape, deosebit de activ, despărțirea de catedră, în 1997, risca a deveni – în ochii oricui – dureroasă căci, după mărturisirea sa, chiar timpul liber devenit excesiv ca să nu i se spună exclusiv „ucide”; dar, desigur nu întâmplător, ctitorirea în 1992 a Centrului de Cercetări pentru Oenologie i-a permis continuarea activității, a făcut ca o inerentă singurătate să nu mai fie simțită; deopotrivă, i-a permis o mai adâncă și totală confundare cu rotunjirea unei opere căreia i-a adăugat, în această ipostază, noi valențe.

Înainte de a purcede la detalierea activității sale profesionale, aș putea spune una de excepție, îmi îngădui o tușă fugară în ceea ce a constituit o viață de familie la fel de excepțională, în care a găsit inclusiv sprijin în munca sa. Și cine poate trage această tușă mai bine decât cel aflat în miezul lucrurilor? Iată:

«Odată uniți, am reușit să închegăm o familie și am împărțit, de-a lungul anilor, bucuriile pe care ni le-a oferit Cel de Sus cu destulă dărnicie și să înfruntăm cu încredere necazurile. Nici necazurile n-au fost puține. În permanență am fost unul pentru altul un fel de terapeuți ai sufletului.

Inițial am fost doi: Victorița și Valeriu. Deci, mai pe scurt un „dublu V”. Nu după mult timp, a venit și al treilea V, adică Vicu, fiul nostru. Deci VVV. La rândul său, Vicu, prin unirea cu Irina, soția sa, ne-a împlinit o bucurie de nedescris, oferindu-ne un nepoțel de toată frumusețea, cu numele Victor. și iată-ne punând astfel drept emblemă a noului „clan Cotea” patru litere de același fel: VVVV... sau WW. Liantul acestor V-uri este Irina, soția lui Vicu.

Victorița a avut darul (sau, mai bine zis, harul) de a-mi oferi cea mai deplină fericire cu putință pe acest pământ. Am admirat permanent la ea vocația de a fi soție înțelegătoare, exemplară sub toate aspectele, plină de modestie și de frumusețe sufletească exact așa cum mi-am dorit.»

Profesional, pornea cu entuziasmul tinereții, nutrind a pune amprenta personalității sale asupra domeniului ce-l preocupa. De altfel, în virtutea unui orgoliu pozitiv, nu și-ar fi dorit o

existență obscură. A demarat, după propria-i exprimare, lent, prudent, considerând că cercetarea se face, sau ar trebui, nu atât pentru astâmpărarea propriilor curiozități, ci și pentru a oferi soluții bine fundamentate.

Cercetările sale au vizat, însă, mai ales probleme de oenologie: studiul unor indici oenologici și vocația folosirii acestora în stabilirea autenticității și naturaleții vinului; evoluția unor componente și indici chimici și fizico-chimici în must și vin; studiul potențialului oenologic al soiurilor de viță de vie la nivel de centru viticol și podgorie; influența unor factori tehnologici în optimizarea producerii vinurilor; îmbunătățirea și/sau elaborarea de noi metode de analiză în oenologie – sunt doar câteva direcții.

Aș fi dorit să ocolesc un de-a dreptul calvar, atât pentru cel care ar încerca o inventariere a rezultatelor cercetărilor academicianului cât și pentru cititorul care, în cele mai multe cazuri, e străin domeniului: o astfel de prezentare ar fi utilă doar pentru un arid raport de activitate, motiv pentru care aș fi renunțat inclusiv la o prezentare rezumativă. Dar cum nu-i pot văduvi memoria și nici diminua meritele, le las pe mai încolo, întrucâtva ca o anexă.

Subliniez însă că toate aceste rezultate i-au conferit autoritatea ca, recunoscându-li-se totodată o valoare de referință, să fie cooptat ca membru și apoi președinte al Comisiei de Agronomie, Horticultură, Silvicultură și Zootehnie din cadrul Consiliului Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare. Dar, înainte de aceasta se cuvina a aminti alegerea sa ca membru corespondent (1969) și apoi titular (1991) a Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești”.

Pot sublinia și că, înarmat cu rezultatele științifice obținute, a reușit să prezinte lucrări la cam toate manifestările tehnico-științifice mondiale de sub patronajul Organizației Internaționale a Viei și Vinului (OIV), în care vedea calea cea mai eficientă pentru consacrarea cercetărilor sale.

Merituoasa activitate în cadrul OIV i-a permis o evoluție de excepție, aș putea spune oglindită în funcțiile deținute în acest for de-a lungul anilor: expert, vicepreședinte și apoi președinte al Grupului de experți „Tehnologia vinului”, apoi de vicepreședinte și președinte al „Comisiei de Oenologie”, în final vicepreședinte al OIV.; nu poate fi dată uitării ratarea accederii la cea mai înaltă poziție în OIV, cea de președinte, iar aici am să-mi reiau mai vechi cuvinte²:

Citez dintr-un comentariu ce nu-mi aparține, dar care ar putea s-o facă foarte bine, căci e justificat de dur, privind relația cu instituția internațională căreia academicianul i-a dedicat o mare, esențială chiar, parte a trudei sale – Organizația Internațională a Viei și Vinului: «Acest for a fost condus și de un român, regretatul prof. dr. Gherasim Constantinescu, președinte (1968-1971) și ulterior președinte de onoare până în anul 1979 când, prematur, a trecut la cele veșnice. Trebuie spus că România a mai avut șansa să mai conducă acest for prin academicianul Valeriu D. Cotea (1997), atunci președintele Comisiei de oenologie a O.I.V. Din păcate conducerea Ministerului Agriculturii a refuzat nominalizarea sa deoarece, vezi doamne (?!), exercitarea funcției ar necesita costuri ridicate și a susținut candidatura Italiei (p. 558-560)³». „Bine” că astfel de „responsabili” față de efortul financiar al țării sunt favorabili participării acesteia, în condiții mult mai grele din același punct de vedere și cu „rezultatele” cunoscute („trebuie” să existe și un perdant veșnic, chiar abonat la asta!), la campionatul – fie acesta mondial – de... fotbal, ce aduce, drept „folos”, doar faptul că a schimbat golul de an’ al echipei X cu cel nou-nouț al lui Y, spun cinic... neuitând exclamația lui Jan Hus, de la înălțimea rugului: *O, sancta simplicitas!*

Iar o atestare a celor spuse vine de la distincțiile profesionale obținute, precum „Prix de l’OIV” (chiar trei: în 1982, 1989, 2000!), „*Confrade de Merito*”, distincție acordată de

² Zănoagă C., Valeriu D. Cotea – *În loc de omagiu*, Cercetări Agronomice în Moldova, vol. XLIX, 3 (167), 2016, p. 1-8, http://www.uaiasi.ro/CERCET_AGROMOLD/

³ Glăman G., *Monografia Societății Române a Horticultorilor. 1918-2013*, Ed. Agrícola, București, 2013

autoritățile spaniole, „*Croix de Chevalier d’Ordre du Mérite Agricole*“ acordat de statul francez, „*Pionero de la Viticultura Mundial*“ – Argentina etc. Sunt distincții ce-au fost dublate de cele obținute în țară, precum amintea el însuși: «*Ordinul Muncii* clasa a III-a, *Ordinul Național Steaua României* în grad de Cavaler, „*Doctor Honoris Causa*“ al Universităților de Științe Agricole și Medicină Veterinară din București și Cluj, al Universității „*Bioterra*“ din București și al Universității din Oradea, *cetățean de onoare* al comunei natale, precum și al municipiilor Focșani și Iași». A simțit o satisfacție deosebită cred, atunci când Colegiul Tehnic din Focșani i-a primit numele; gest repetat postum de Laboratorul de Oenologie întemeiat de el la Iași.

Mărturisesc că mi-e peste putință să vorbesc, la adevărata valoare, despre un capitol definitoriu al personalității academicianului... anume primirea în Academia Română; așa că îi dau din nou cuvântul:

«Despre Academia Română am avut, întotdeauna, imaginea unui templu greu accesibil, în care intrarea era îngăduită numai câtorva aleși, care au dobândit celebritatea prin geniu, sau numai prin mare talent și muncă. Fără să fi râvnit, împrejurările au decis alegerea mea ca membru corespondent în 1991 și, apoi, în 1993, membru titular al Academiei Române. N-am acceptat, însă, această onoare până când părintele învățământului universitar agronomic ieșean, Haralambie Vasiliu, n-a fost primit „post-mortem“, ca membru de onoare al acestui înalt for. Întocmindu-i dosarul și aprofundându-i înfăptuirile și nefericirea care l-a copleșit în timpul dictaturii, mi-am dat seama de povara grea pe care a purtat-o în ultimii ani de viață acest geniu al chimiei agricole românești și am avut bucuria de a-l ști pe scaunul meritat în Academie înainte de a păși eu însumi sub cupola ei. [...] Afirm, însă, că n-am muncit pentru a ajunge acolo; am ajuns acolo, probabil, pentru că am muncit. Deși nu toți care muncesc ajung în Academie.»

A valorificat, în numele și interesul științei – și n-o afirm din complezență, căci am muncit cot la cot cu el – oportunitățile oferite de noua poziție; demn de reținut, ca nefiind la îndemâna oricui, este înființarea în 1992, încă membru corespondent fiind, a Centrului de Cercetări pentru Oenologie, ca prima unitate de cercetare din cadrul Secției de Științe Agricole și Silvicultură a Academiei Române, centru care nu s-a oprit din acumulările umane și logistice de excepție ce au condus la realizări științifice pe potrivă – o spun ocolind orice falsă modestie; «la potențialul uman existent, cu o dotare cu mijloace și aparatură pe măsură, nutresc convingerea că echipa va avea de spus un cuvânt și mai greu la progresul științei oenologice», aceasta a fost convingerea academicianului în acest capitol.

Să încerc acum o sumară, și doar din unghi cantitativ, trecere în revistă a operei sale publicate⁴, inspirat de calculele unui apropiat coleg:

1. Cărți: Manuale și cursuri universitare, caiete de lucrări practice și îndrumare de laborator	14	1 680 pag.
Tratate și monografii	13	7 522 pag.
Extraprofesionale cu tematică diversă	8	2 586 pag.
2. Lucrări științifice de viticultură	6	44 pag.
3. Lucrări științifice de oenologie	205	1 192 pag.
4. Prefețe și postfețe, cronici și recenzii, studii, note, articole etc.	361	~1 010 pag.
5. Interviu	27	
Adică „trăgând linia“	634	14 034 pag.

La acestea ar trebui adăugate însă și paginile ce-au rămas, întru definitivare, în seama colaboratorilor, adică alte mai bine de 1 500.

Acum aș detalia, nominalizând după abia invocata sursă, întru surprinderea aspectului cu adevărat enciclopedic al vastei sale opere, doar ceea ce a fost adunat «între coperti», cum se spune:

⁴ Odăgeriu G.T., în Hera C., Peticilă A. (coord.), *Academicianul Valeriu D. Cotea 90. 65 de ani dedicați științei viei și vinului*, Editura Academiei Române, București, 2016, p. 325

Manuale și cursuri universitare, caiete de lucrări practice și îndrumare de laborator

1. Bălțatu Gh., Potec I., Rădulescu I., **Cotea V.D.**, Țirdea C., *Vinificația și chimia vinului*, Editura Agrosilvică de Stat, București, 1961, 376 p.
2. Constantinescu G., **Cotea V.D.**, Gorodea Gr., Indreaș Adriana, Poenaru I., Pomohaci N., Stănescu Doina, Tăloi N., *La répartition territoriale des cépages à raisin de table et de cuve en Roumanie selon le système écologique-géographique*, București, 1978, 96 p.
3. Negrilă A., Predescu Gh., Voica Elena, Roșu Florica, Oprea Șt., Oprea D.D., **Cotea V.D.**, Tuță V., Mihacea I., *Pomicultură și Viticultură*, E. D. P., București, 1980, 390 p.
4. Cotea Victoria, **Cotea V.D.**, *Viticultură și Vinificație. Lucrări practice*, Ediția I, Institutul Agronomic Iași, 1980, 191 p.
5. **Cotea V.D.**, Pomohaci N., Gheorghiiță M., *Oenologie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1982, 315 p.
6. Cotea Victoria, **Cotea V.D.**, *Viticultură și Vinificație. Lucrări practice*, Ediția a II-a, Institutul Agronomic Iași, 1984, 198 p.
7. **Cotea V.D.**, Savițchi P., Scurtu I., Iordăchescu C., *Legumicultură*, în: David Davidescu (coordonator), *Istoria științelor în România. Științele Agricole*, Editura Academiei Române, București, 1994, p. 158-172
8. **Cotea V.D.**, Cireașă V., *Pomicultură*, în: David Davidescu (coordonator), *Istoria științelor în România. Științele Agricole*, Ed. Academiei Române, București, 1994, p. 173-185
9. **Cotea V.D.**, *Viticultura și vinificația*, în: David Davidescu (coord.), *Istoria științelor în România. Științele Agricole*, Editura Academiei Române, București, 1994, p. 186-196
10. **Cotea V.D.**, Grigorescu C., *Performanțe românești în viticultura și oenologia secolului XX*, în: David Davidescu și Velicica Davidescu (coordonatori), *Secolul XX, performanțe în agricultură*, Editura Ceres, București, 2002, p. 474-512
11. **Cotea V.D.**, *Cercetarea științifică cu caracter horticol*, subcapitolul 4.2, în: Milu Oșlobeanu (coordonator), *Horticultura României de-a lungul timpului*, volumul I, *Perioada de la începuturi și până la reîntregirea țării (1918)*, Editura Academiei Române, București, 2003, p. 232-249
12. **Cotea V.D.**, *Cercetarea în viticultură și vinificație*, subcapitolul 4.2.6, în: Nicolae Ștefan (coordonator), *Horticultura României de-a lungul timpului*, volumul II, *Perioada dintre cele două războaie mondiale (1918-1945)*, Editura Academiei Române, București, 2008, p. 280-287
13. **Cotea V.D.**, *Cercetarea științifică în horticultură în perioada 1945-1989*, subcapitolul 4.2, în: Nicolae Ștefan (coordonator), *Horticultura României de-a lungul timpului*, volumul III, *Perioada dintre anii 1945-1989*, Editura Academiei Române, București, 2008, p. 374-376
14. **Cotea V.D.**, Nechita B.C., Zănoagă C., Niculaua M., Odăgeriu Gh., Zamfir C.I., Cotea V.V., *Viticultura și vinificația în contextul siguranței alimentare*, în: editor acad. Hera Cristian, *Agricultura, domeniu strategic pentru securitatea și siguranța alimentară*, Editura Academiei Române, București, 2013, p. 359-370

Tratate și monografii

1. **Cotea V.D.**, *Tratat de Oenologie*, vol. I, *Vinificația și biochimia vinului*, Editura Ceres, București, 1985, 624 p.
2. **Cotea V.D.**, Sauciuc J., *Tratat de Oenologie*, vol. II, *Limpezirea, stabilizarea și îmbutelierea vinului*, Editura Ceres, București, 1988, 632 p.
3. **Cotea V.D.**, Barbu N., Grigorescu C.C., Cotea V.V., *Podgoriile și vinurile României*, Editura Academiei Române, București, 2000, 604 p.
4. **Cotea V.D.**, Barbu N., Grigorescu C., Cotea V.V., *Podgoriile și vinurile României*, ediția a 2-a revizută, Editura Academiei Române, București, 2003, 390 p.
5. **Cotea V.D.**, Barbu N., Grigorescu C., Cotea V.V., *Vignobles et vins de Roumanie*, Editura Academiei Române, București, 2005, 448 p.
6. **Cotea V.D.**, Barbu N., Grigorescu C., Cotea V.V., *Vineyards and Wines of Romania*, Editura Academiei Române, București, 2005, 436 p.

7. Cotea V.D., Ciubotaru M., Barbu N.N., Cotea V.V., Magazin P.G., Grigorescu C., *Podgoria Cotnari*, Editura Academiei Române, București, 2006, 656 p.

8. Cotea V.V., Cotea V.D., *Tehnologii de producere a vinurilor*, Editura Academiei Române, București, 2006, 470 p.

9. Cotea V.D., Zănoagă C.V., Cotea V.V., *Tratat de oenochimie*, vol. 1, Editura Academiei Române, București, 2009, 684 p.

10. Cotea V.D., Zănoagă C.V., Cotea V.V., *Tratat de oenochimie*, vol. II, Editura Academiei Române, București, 2009, 750 p.

11. Cotea V.V., Zănoagă C.V., Cotea V.D., *Oenologie. Construcții, vase și utilaje vinicole*, Editura Academiei Române, București, 2010, 594 p.

12. Neacșu I., Cotea V.V., Zănoagă C.V., Cotea V.D., *Oenologie. Biologie celulară și microbiologie*, Editura Academiei Române, București, 2012, 622 p.

13. Cotea V.D., Zănoagă C., Cotea V.V., *Treatise of Oenochemistry*, vol. 1, Editura Academiei Române, București, 2014, 612 p.

Cărți cu tematică diversă

1. Cotea, V. D. - *Vinul în existența umană*, în: *Academia Română. Discursuri de recepție*, Editura Academiei Române, București, 1994, p. 7-21

2. Cotea, V. D. - *Fragmente de viață*, Editura V., Focșani, 1997, 206 p.

3. Cotea, V. D. - *Profiluri în timp*, Editura Cantes, Iași, 2002, 428 p.

4. Cotea V. D. (coordonator), *Omagiu înaintașilor*, Editura „Ion Ionescu de la Brad“, Iași, 2002, 536 p.

5. Cotea, V. D. - *Vidra – Poarta Vrancei*, Ed. Academiei Române, București, 2003, 504 p.

6. Cotea, V. D. (coordonator), *Centrul de Cercetări pentru Oenologie – 15 ani de activitate științifică*, Editura Academiei Române, București, 2007, 151 p.

7. Cotea V. D. - *Fragmente de viață*, ediția a II-a, Ed. „Ștefan Lupașcu“, Iași, 2009, 244 p.

8. Cotea V. D. - *Prezențe*, Editura Magic Print, Onești, 2010, 503 p.

* * *

Om public, aș spune, și totodată inspirat orator, a avut – imposibil de precizat câte – nenumărate prezențe publice, presă, radio, televiziune, punctate cu contribuții pertinente și acaparatoare, încât cu greu reușea a ține piept solicitărilor.

N-aș putea încheia decât cu propriile-i cuvinte: «Aș dori ca drumul pe care-l mai am de străbătut în viață să fie fără prea mari suferințe. În tinerețe, ignoram că se ajunge în situația de a prețui fiecare zi pe care o trăiești și o consideri ca pe un mare dar venit de la Cel de Sus. Mi-aș dori – cine n-ar vrea? – un sfârșit ușor, fără infirmități, pentru a evita chinul propriu și pe al altora...» Însă soarta a vrut altfel, a făcut să aibă parte de unul accidental și – teamă mi-e de un pleonasm – stupid. Era 21 aprilie 2016.

* * *

Domnul Cristinel ZĂNOAGĂ este dr. ing. la Filiala Iași a Academiei Române, Centrul de Cercetări pentru Enologie. S-a născut în Dobrovăț, aproape de Iași, la 9 aprilie 1950 și e flatat că ziua e, pe stil nou, cea a Unirii Basarabiei în 1918, dar și deplânge – căci a citit și *Pe aripile vântului* – capitularea sudiștilor în Războiul de Secesiune american, în aceeași zi, dar a anului 1865, gest ce pune capăt unor evenimente oarecum inverse pomenitului act al Sfatului Țării.

Absolvent al Liceului Internat „C. Negruzzi“ din Iași și al Facultății de chimie industrială a Universității Tehnice „Gh. Asachi” Iași (1975); doctor al aceleiași Universități (1999).

Evoluția sa profesională include industria: Uzina chimică

Borzești; S. C. Antibiotice, S. A. Iași (până în 1979), S. C. Sofert, S. A. Bacău (până în 1981) și cercetarea (Institutul de Cercetări Biologice Iași, până în februarie 2004; S. C. Coseli, S. A. Iași, până în octombrie 2004 și Centrul de Cercetări pentru Oenologie Iași – până în prezent, unde a obținut, în anul 2005, gradul de cercetător științific principal I).

Domeniul principal de studiu (începând cu anul 1982) îl constituie procesele *redox* implicate în ecologie, fiziologie – în special vegetală –, citogenetică, biochimie (enzimologie, biosinteză), chimie (în special coroziune), membranologie, oenologie. La acest domeniu fac referire, variabilă ca întindere de la exclusivitate până la mențiune, nouă din cele 15 cărți ale sale.

Domeniul principal este completat cu preocupări de chimie analitică și electrochimie, ca furnizoare de instrumente de lucru. În abordarea oenologiei – ultima preocupare de care „vinovat” e academicianul Valeriu D. Cotea – a respectat aceeași cutumă.

În rezultatul acestor preocupări, ca și ale altora, sunt de menționat: publicarea a peste 340 lucrări de specialitate, între care 12 brevete de invenție și 3 inovații, precum și 12 conferințe plenare; activitate de popularizare și educație ecologică la Radio Iași (peste 400 emisiuni); TV (mai bine de zece emisiuni) și presa scrisă (vreo 15-20 articole); 22 de cărți; coordonarea de lucrări de licență și de gradul didactic I.

Este referent oficial de doctorat (la Universitatea de stat din Moldova, Chișinău și la Universitatea de științe agricole și medicină veterinară „Ion Ionescu de la Brad” Iași) la peste 20 de teze; citat cu articol biografic în „International Youth in achievement”; editat de Centrul Biografic Internațional Cambridge (1984); „International directory of distinguished young leadership”; editat de Institutul Biografic American (1986), „Membrane directory”; editat de Elsevier (1991); „Directory of european cell biologist” (1993-1994) și (1995-1996); „Dicționarul personalităților din România” (2013); medaliat la o serie de saloane de invenții (Iași, Chișinău, Cluj-Napoca, Novi Sad, Bruxelles).

Laureat al Premiului „Ion Ionescu de la Brad” al Academiei Române și expert al Organizației Internaționale a Viei și Vinului.

